

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2839/22
5.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Јово Берић, адвокат из Београда, Господара Вучића 168/1, против тужених ББ и ВВ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Драгана Срећковић, адвокат из Младеновца, Краља Александра Обреновића 55/1, ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Основног суда у Младеновцу П 855/20 од 23.2.2022. године, у седници већа одржаној дана 5.6.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Младеновцу П 855/20 од 23.2.2022. године у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П 855/20 од 23.2.2022. године у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу, враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П 855/20 од 23.2.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и утврђено да је ништав у целости и да не производи правно дејство уговор о поклону закључен између туженог ББ, као поклонодавца и тужене ВВ, као поклонопримца, обоје из ..., оверен код Основног суда у Младеновцу дана 9.1.2014. године, под бројем Ов. I. бр. 19/2014, којим је тужени ББ поконио туженој, ВВ, породичну стамбену зграду постојећу на к.п.бр.... "... и то земљиште под зградом (111м²), земљиште уз зграду (500м²) и воћњак (1401м²), све укупно 2012м², из листа непокретности бр... КО ... Ставом другим изреке, утврђено је да је тужени ББ из ..., на основу уговора о купопродаји непокретности Ов.бр. 3836 од 31.10.2005. године, овереног код Основног суда у Младеновцу, стекао право својине породичне стамбене зграде постојеће на к.п.бр. ..., ,,...", и то земљиште под зградом (111м²), земљиште уз зграду (500м²) и воћњак (1401м²), све укупно 2012м², из листа

непокретности бр. ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети да се у катастарским књигама на основу ове пресуде изврши промена носиоца права својине, те да се као ималац права својине породичне стамбене зграде постојеће на кп.бр. ..., „...“ и то земљиште под зградом (111м²), земљиште уз зграду (500м²) и воћњак (1401м²), све укупно 2012м², из листа непокретности бр. ... КО ..., те да се на истима упише као власник ББ из ..., са целим уделом 1/1, све у року од 15 дана, по пријему пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужили, по основу трошкова парничног поступка, солидарно исплате износ од 128.426,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова извршности пресуде па до коначне исплате, све у року од 15 дана по пријему пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде, тужени су благовремено изјавили жалбу, из свих разлога прописаних чланом 373. став 1. Закона о парничном поступку, побијајући је у целисти.

Тужилја је доставила одговор на жалбу тужених.

Апелациони суд у Београду је испитао побијану пресуду у границама овлашћења из члана 386. Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), па је оценио да је жалба тужених делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Побијана пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, јер је изрека пресуде разумљива, не противречи сама себи или разлозима пресуде, а у пресуди је наведено довољно разлога о битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, па се жалбом тужених неосновано истиче да је приликом доношења ожалбене пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја и тужени ББ су брат и сестра, а тужена ВВ је ћерка туженог. Тужилја и тужени су бивши сувласници кат.парцеле бр. ... КО ... у ..., са уделом од по 1/6, која је била предмет уговора о купопродаји од 1.7.2004. године, који је у име и за рачун тужилје као продавца закључила супруга туженог, ГГ, као пуномоћник. Правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу П 663/17 од 7.11.2017. године обавезани су тужени и његова супруга ГГ да тужили, на име њеног сувласничког удела на непокретности у Републици Хрватској, а које су биле предмет купопродајног уговора од 1.7.2004. године, исплате 566.214,04 динара, са законском затезном каматом од 11.12.2012. године и трошкове поступка у износу од 62.166,00 динара, са законском затезном каматом од 7.11.2017. године. Тужени, у својству купца је дана 31.10.2005. године закључио уговор о купопродаји непокретности Ов. бр. 3836, оверен од стране Општинског суда у Младеновцу, са ДД, у својству продавца, чији предмет су биле непокретности на кат. Парцели ..., укупне површине 2012м², све уписано у лист непокретности бр. ... КО .... Наведене непокретности тужени је дана 9.1.2014. године поклонили својој ћерки туженој ББ, уговором о поклону овереним од стране Основног суда у Младеновцу Ов. I бр. 19/14, при чему је за себе и супругу

задржао право доживотног уживања на целокупној поклоњеној имовини. Тужени су тврдили да су предметни уговор о поклону закључили у циљу одласка тужене ББ у Аустрију и добијања радне визе. Тужила је у катастру непокретности сазнала да су тужени закључили спорни уговор о поклону током трајања парничног поступка П 663/17.

Према извештају јавног извршитеља ... Ии. бр. 317/20 од 31.5.2021. године, тужени је делимично извршио потраживање тужиле уплатом износа од 628.381,00 динара дана 17.2.2021. године, као и уплатама по основу месечне обуставе његове пензије у износу од по 333,48 динара (март, април и мај 2021. године), те потраживање тужиле на дан 29.5.2021. године износи 641.052,55 динара (566.214,04 динара на име главног дуга и 74.838,51 динара на име камате на главни дуг).

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилном применом одредбе члана 52. и 53. тачка 3. и 103. Закона о облигационим односима, оценио да је предметни уговор о поклону ништав, јер је код поклонодавца туженог ББ постојала недопуштена побуда за закључење уговора, с обзиром да је исти закључио како би осујетио потраживање тужиле по основу исплате новчаног износа добијеног на име купопродајне цене за удео њене имовине у Републици Хрватској, а на које је обавезан након закључења уговора о поклону правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу П 663/17 од 7.11.2017. године заједно са његовом супругом ГГ.

Одредбом члана 51. Закона о облигационим односима прописано је да свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, а одредбом члана 52. истог закона да ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Одредбом члана 53. став 1. истог закона прописано је да побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор иако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2.). Ставом трећим истог члана прописано је да уговор без накнаде нема правно дејство ни кад други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача.

Правилно је правно схватање изражено у побијаној пресуди да је оспорени уговор о поклону ништав сходно напред цитираним законским одредбама јер се пре свега ради о уговору без накнаде, а код поклонодавца је постојала недопуштена побуда за његово закључење, да отуђењем непокретности онемогући остварење тужилиног потраживања које је постојало и за које је тужени ББ знао јер се између тужиле и туженог водила парница за исплату тужилиног сувласничког удела у имовини у Републици Хрватској, који је био предмет купопродајног уговора од 1.7.2004. године, закљученог преко пуномоћника, супруге туженог. Уговор о поклону закључен је у току трајања наведене парнице, између туженог ББ, као поклонодавца и тужене ВВ, као поклонопримца, са намером поклонодавца да се тужила осујети у остварењу својих права, која јој несумњиво припадају јер је и успела у правноснажно окончаном поступку са својим захтевом, па су стога без утицаја на правилност пресуде у ставу првом изреке жалбени наводи да је непокретност у Републици Хрватској била искључиво имовина туженог и његове супруге, а да је тужила само формално наследила кућу јер је била изграђена на плацу оца тужиле и туженог, а супрузи туженог је издала пуномоћје само да потпише уговор о купопродаји, а не и за њен

рачун.

Супротно жалбеним наводима, правилна је оцена првостепеног суда да мотив за закључење уговора о поклону није било обезбеђење једног од административних услова за добијање радне визе тужене ББ у Аустрији, већ спречавање намирења дуга који је тужени имао према тужили, што представља недопуштен основ. Ово због тога што закључење уговора о поклону није учињено са мотивом добричиног располагања, већ у циљу избегавања обавезе туженог утврђене правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу П 663/17 од 7.11.2017. године, посебно имајући у виду чињеницу да тужени осим имовине која је била предмет уговора о поклону Ов.І бр. 19/14 од 9.1.2014. године, нема друге имовине из које би тужила могла да наплати своје потраживање. Ове околности указују на постојање недопуштених побуда из којих је тужени ББ закључио уговор о поклону, а које код уговора без накнаде доводе до ништавости уговора, како је то правилно закључио првостепени суд ставом првим изреке.

Уговор о поклону није регулисан одредбама позитивног права, већ се на њега примењују правна правила из Параграфа 561. - 568. Српског грађанског законика, у смислу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације ("Службени лист ФНРЈ", бр.84/46, 104/46 и 96/47), као и важећа општа правила уговорног права. Уговором о поклону поклонодавац даје или обећава поклонопримцу бесплатно и добровољно неку имовинску вредност, а поклонопримац то прихвата или прима. За уговор о поклону је битно да постоји споразум поклонодавца и поклонопримца о предмету поклона и воља да се тај предмет поклони, односно прими као поклон. Основна карактеристика уговора о поклону је да се ради о доброчином уговору, без накнаде. Намера дарожљивости, воља да се поклон учини представља битан елемент уговора о поклону, а побуда за закључење уговора улази у сам основ уговора, па уколико је побуда недопуштена уговор ће бити без дејства. У конкретном случају, побуда за закључење спорног уговора о поклону је била да тужени отуђењем непокретности онемогући остварење тужилиног потраживања које је постојало и за које је поклонодавац знао јер се између њих водила парница ради исплате сувласничког удела тужиле, правноснажно окончана у корист тужиле, због чега се жалбом тужених неосновано оспорава правилност примењеног материјалног права.

Приликом одлучивања о основаности жалбе тужених, односно правилности и законитости првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале наводе жалбе, али како нису од утицаја на доношење другачије, по тужене повољније одлуке о жалби, то их није посебно образлагао сагласно овлашћењу из члана 396. став 1. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је применом одредбе члана 390. Закона о парничном поступку потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке, одлучујући као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужених указује да је побијана пресуда у ставу другом изреке захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП. Наведена битна повреда се састоји у томе што побијана пресуда у односу на одлуку у ставу другом изреке нема разлоге. Осим тога основано се жалбом

указује да је првостепени суд приликом доношења побијане одлуке пропустио да примени члан 194. Закона о парничном поступку и оцени правни интерес тужиље за тужбу за утврђење, а што је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Наиме, одредбом члана 194. Закона о парничном поступку, прописано је између осталог да тужилац може у тужби да тражи да суд само утврди постојање, односно непостојање неког права или правног односа, повреду права личности или истинитост, односно неистинитост неке исправе (став 1.), као и да тужба за утврђење може да се поднесе ако тужилац има правни интерес да суд утврди истинитост или неистинитост неке исправе, или ако тужилац има неки други правни интерес. Надаље, Закон о парничном поступку прописује и то да суд по претходном питању доноси решење којим се тужба одбацује, између осталог, и ако утврди да не постоји правни интерес тужиоца за подношење тужбе из члана 194. овог закона (члан 294. став 1.). Правни интерес постоји увек када је сврха спора доношење пресуде која ће тужиоцу обезбедити заштиту права које му је угрожено. Осим тога, наведене одредбе Закона несумњиво упућују и на закључак да постојање правног интереса има значај процесне претпоставке на коју суд пази по службеној дужности не само у току претходног испитивања тужбе, већ и у каснијим фазама поступка. Дакле, тужилац је дужан да већ у тужби наведе околности из којих се види постојање интереса за утврђење, а ако то не учини, суд може тражити од тужиоца и да му накнадно учини вероватним постојање правног интереса за овај вид заштите.

Следом реченог, како побијана пресуда у ставу другом изреке нема разлоге, нити је суд ценио постојање правног интереса за подношење предметне тужбе у делу тужбеног захтева којим је тражено утврђење права својине туженог ББ на описаној непокретности уписаној у лист непокретности бр. ... КО ..., побијана пресуда је у наведеном делу морала бити укинута. Наиме, донетом пресудом тужилина позиција је осигурана, јер управо правноснажношћу наведене пресуде у делу којим је тражено утврђење ништавости уговора о поклону (став први изреке), отпао је правни основ по коме је тужена ВВ била уписана као власник, чиме су испуњени услови да се право својине на предметној непокретности упише у корист туженог ББ по основу уговора о купопродаји непокретности Ов. бр. 3836 од 31.10.2005. године, као исправе којом је доказан правни континуитет власништва на непокретности, с обзиром да тужени ББ (као купац) није био уписан као власник у катастру непокретности.

На основу свега напред наведеног, Апелациони суд у Београду је применом одредбе члана 391. став 1. Закона о парничном поступку укинуо првостепену пресуду у ставу другом изреке, одлучујући као у ставу другом изреке ове пресуде.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке на основу члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, с обзиром да зависи од коначног исхода спора у смислу члана 153. истог закона.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка и поступити по примедбама на које је указано овим решењем и за своју одлуку дати јасне и законите разлоге, тако да се одлука може испитати. У наставку поступка првостепени суд ће ценити постојање правног интереса тужиље за подношење тужбе у делу којим је тражила утврђење права својине туженог

ББ на непокретности коју је стекао на основу закљученог уговора о купопродаји Ов. бр. 3836 од 31.10.2005. године, а потом правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Снежана Живковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић